

XVII. Infrastructuur

XVII.A. Algemeen

H.W.J. Derksen, "Vuyrmeesteren" in het Huissen van de veertiende eeuw. In: *Programma-boekje ter gelegenheid van de opening van de nieuwe brandweergarage Huissen op 30 augustus 1975*. Huissen, 1975. blz. 39.

J.H.F. Zweers en **E. Smit**, Brandpreventie (1567). In: *Med. H.K.H.* jrg. 35 (2010), blz. 147-149.

H.W.J. Derksen, In 1700 kreeg Huissen eerste brandspuit. In: *De Gelderlander* van 16 juni 1965.

H.W.J. Derksen, 275 Jaar geleden kocht Huissen zijn eerste slangbrandspuit. In: *Programma-boekje ter gelegenheid van de opening van de nieuwe brandweer garage Huissen op 30 augustus 1975*. Huissen, 1975. blz. 15-35.

P.G.M. Driessen, De Huissense brandweer in 1812. In: *Med. H.K.H.* jrg. 17 (1992), blz. 161.

Bluschgereedschap (1839). In: *Med. H.K.H.* jrg. 17 (1992), blz. 5.

J.H.F. Zweers, De oprichting van de vrijwillige brandweer in 1849. In: *Med. H.K.H.* jrg. 13 (1988), blz. 96-99.

Wim Roelofs, Brandweer Huissen 150 jaar. In: *Brandende kwesties kwartaaluitgave van de regionale brandweer Arnhem e.o.* jrg. 4 (1999) nr. 2 blz. 12.

Dit artikel is gebaseerd op het bovenstaande artikel.

Huissense brandweer anno 1896. In: *Med. H.K.H.* jrg. 7 (1982), blz. 46.

J.H.F. Zweers, Twee foto's van de Huissense brandweer uit 1896. In: *Med. H.K.H.* jrg. 35 (2010), blz. 162-164.

H.W.J. Derksen, Verzetskruis voor ("oude") brandweer. In: *Med. H.K.H.* jrg. 9 (1984), blz. 83-84, 103-104.

Wisselexpositie over de Huissense brandweer. In: *Med. H.K.H.* jrg. 33 (2008), blz.10-13, 20.

E. Smit, De stadsbrand van 1493. In: *Med. H.K.H.* jrg. 13 (1988), blz. 81-84.

J.H.F. Zweers, Brand en brandbestrijding in Huissen (1697-1729). In: *Med. H.K.H.* jrg. 35 (2010), blz. 150-155.

J. Knuiman, Brand ! In: *Med. H.K.H.* jrg. 17 (1992), blz. 168.

Brandgevaar (1743/44). In: *Med. H.K.H.* jrg. 43 (2018), blz. 174.
Snippet.

Brand (1819). In: *Med. H.K.H.* jrg. 16 (1991), blz. 48. Uit: *De Arnhemsche Courant* van 9 januari 1819.

Brand bij Louwrens. In: *Med. H.K.H.* jrg. 11 (1986), blz. 167. Uit: *De Arnhemsche Courant* van 5 juli 1856.

Brand in de kerktoren (1871). In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 31.

Brand (1878). In: *Med. H.K.H.* jrg. 17 (1992), blz. 34.

Brand (1881). In: *Med. H.K.H.* jrg. 36 (2011), blz. 165.

Branden in de krant (1886-1890). In: *Med. H.K.H.* jrg. 33 (2008), blz. 14-16.

Brand (1886). In: *Med. H.K.H.* jrg. 13 (1988), blz. 8. Uit: *De Gelderlander* van 8 april 1886.

Brand (1887). In: *Med. H.K.H.* jrg. 13 (1988), blz. 90. Uit: *De Gelderlander* van 6 oktober 1887.

Brand bij M. In: *Med. H.K.H.* jrg. 11 (1986), blz. 186. Uit: *De Arnhemsche Courant* van 31 oktober 1889.

Brand Bloemstraat (1890) In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 112.

Branden In: *Med. H.K.H.* jrg. 11 (1986), blz. 164. Uit: *De Gelderlander* van 9 maart 1883.
Betreft brandverzekering.

C. Neijenhuis, Een nooit gebouwde brandweerkazerne. In: *Med. H.K.H.* jrg. 36 (2011), blz. 49, 80-81.

H.W.J. Derksen, Hadden de Gilden schouwrecht ? In: *Huissense Gilden Kroniek* jrg. 1 (1955), no 4, blz. 8-10; no 5, blz. 11-12; no 6, blz. 4, 8 jrg. 2 (1956) no 4/5, blz. 6.

H.W.J. Derksen, Bezaten Huissense gilden schouwrecht ? Gildekroniek bestrijdt stelling van Ir Oedin. In: *De Gelderlander* van 21 juni 1955.

H.W.J. Derksen, Sint Gangulphus bezat recht wegen te schouwen. In: *De Gelderlander* van 24 juni 1972.

De **weg** via Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 131.
In de 16^e eeuw reisde de Nijmeegse magistraat via Huissen naar Arnhem.

Beklinkering (1905). In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 144.
Betreft het bestraten van de Lange Kerkstraat.

J.H.F. Zweers, Duiker of riolering ? In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 37, 67-69.

H.W.J. Derksen, 70 jaar geleden in Huissen nieuwe (inmiddels vervangen) riolering. In: *De Gelderlander* van 9 oktober 1957.

"De **Zon**" met urinoir. In: *Med. H.K.H.* jrg. 9 (1984), blz. 98.

H.W.J. Derksen, Vijftig jaar geleden: géén badhuis in gemeenteschool. In: *Med. H.K.H.* jrg. 7 (1982), blz. 30-31.

H.W.J. Derksen, De geschiedenis van de Posterijen. In: *De Nieuwe Tijd* van 3 maart 1950.

Postsak op Arnhem. In: *Med. H.K.H.* jrg. 21 (1996), blz. 182.

Onbevoegd. In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 77.
Betreft de aanstelling van een pakket- en brievenbezorger in 1848.

Theods. ten Westenent. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 172.
Betreft diens aanstelling tot briefbesteller.

H.W.J. Derksen, Huissens Tante Pos gebruikte één s ...In: *Med. H.K.H.* jrg. 2 (1976/1977), blz. 23.

Oudste Huissense poststempel (1901). In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 100.

Koos Meeuwsen, Graaf die kerel op. Wie zegt nu zoiets? In: *Med. H.K.H.* jrg. 47 (2022), blz. 116-118.
Betreft een door door de klerk Leo Paping op het postkantoor verstuurdte ansichtkaart in 1906.

Laatste poststempel en notulen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 45 (2020), blz. 85.
Betreft de laatste notulen van de gemeenteraadsvergadering van de gemeente Huissen (2000).

G.H. Bedeaux, Huissen, Huizen en Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 28 (2003), blz. 166-171 en *Med. H.K.H.* jrg. 29 (2004), blz. 72-73 (reactie van K. Meeuwse).

H.W.J. Derksen, Het voormalige postkantoor in de Weverstraat. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 38-39.

H.W.J. Derksen, Op 15 september 1937 werd het huidige postkantoor geopend. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 170-172.
Betreft het postkantoor hoek Langestraat-Weverstraat.

Telegraafcommissie (1887). In: *Med. H.K.H.* jrg. 30 (2005), blz. 122.
Twee snippers.

C.J.M. Klomp-Tonk, Watergebruik op het platteland. In: *Med. H.K.H.* jrg. 23 (1998), blz. 166-173.

H.W.J. Derksen, *Pompeblad no 1*. (Vouwblad) Huissen, 1973.

E.H.J. Laurentzen, De Huissense stadspompen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 21 (1996), blz. 70-74.

Th.H. Janssen, Onderdeel van oude Markt-pomp. In: *Med. H.K.H.* jrg. 4 (1978/1979), blz. 144.

J.H.F. Zweers, De bouw van de hardstenen Marktpomp. In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 59-62.

Tweemaal de stadspomp op de Markt. In: *Med. H.K.H.* jrg. 8 (1983), blz. 119.

Pomp in de Langestraat. In: *Med. H.K.H.* jrg. 9 (1984), blz. 127.

Waterpomp Kersten (1926). In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 99.

Piet Driessen, Er was nog een “stads”pomp. In: *Med. H.K.H.* jrg. 35 (2010), blz. 20.
Betreft een openbare pomp in de Wijngaarden.

L.R. Maassen, Een goede buur ...In: *Med. H.K.H.* jrg. 20 (1995), blz. 19-22.
Betreft de afvoer van hemelwater vanaf de pastorie in 1770.

J.H.F. Zweers, De Burchtgracht in 1871. In: *Med. H.K.H.* jrg. 14 (1989), blz. 155-157.
Betreft de toestand van bestrating en hemelwaterafvoer.

J.H.F. Zweers, Straatverlichting in Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 118-121;
jrg. 16 (1991), blz. 36 (reactie).

E.H.J. Laurentzen, De route van de lantaarnopsteker. In: *Med. H.K.H.* jrg. 21 (1996), blz. 4-7.

De **torenuurwerken** in 1883. In: *Med. H.K.H.* jrg. 8 (1983), blz. 113.

Telefoongids (1915). In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 108.

Kleppen (1838). In: *Med. H.K.H.* jrg. 17 (1992), blz. 19.

Th.H. Janssen, De man met 't Blèk. In: *Med. H.K.H.* jrg. 16 (1991), blz. 27-31, 40-45.

H.W.J. Derksen, Stadsomroeper. In: *De Gelderlander* van 2 december 1954.

Het "**Blèk**" van de stadsomroeper: f 3,50. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 67.

Vuilnisophaaldienst in 1847. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 144.

Eerste Huissense lijkwagen (1906). In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 31.

Beklinkering (1903-1907). In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 96-97.

Huissen Stad 3 X 16. In: *Med. H.K.H.* jrg. 46 (2021), blz. 30, 71 (Reactie).

P. Harbers en J.R. Mulder, Een poging tot reconstructie van het Rijnstelsel in het oostelijk rivierengebied tijdens het Holoceen, in het bijzonder in de Romeinse tijd. In: *KNAG Geografisch Tijdschrift* XV (1981), 5 blz. 404-421.

M.K. Elisabeth-Gottschalk, *Stormvloed en rivieroverstromingen in Nederland, deel II de periode 1400-1600*. Assen, 1975.
Blz. 139, 185, 403, 428, 710-711: Huissen.

Johannes Schreiner, Ein Grenzfall im Grenzland. Das Deichrecht der Deichschau Liemers. In: *B.M. Gelre* LXXXVI (1995), blz. 13-34.
Blz.13-14: Rond 1320 bestond er al een dijkschouw te Huissen. Huissen viel niet onder de Betuwse dijkschouw
Blz. 31: Noot 25 en noot 28

G.J. Mentink en J van Os, *Over-Betuwe: Geschiedenis van een polderland (1327-1977)*. Zutphen, 1985.
Hierin talrijke vermeldingen over Huissen.

De Tielse kroniek. [(Ed. **Jan Kuys** (e.a.))] *Een geschiedenis van de Lage Landen van de Volksverhuizingen tot het midden van de vijftiende eeuw, met een vervolg over de jaren 1552-1566*. Amsterdam, 1983.
Blz. 163-164 (846): 1433, 11 februari dijkdoorbraak bij Huissen.

A. Johanna Maris, De Sint Jansbeek en de Prümer Hof en watermolen te Arnhem. In: *B.M. Gelre* LIX (1960), blz. 178-198.
Blz. 181: Vóór 1530, Over de loop van de Rijn vanaf Malburgen.

A.J. ten Hoedt, Arnhem en de Rijn een geologisch-archeologisch onderzoek. In: *B.M. Gelre* LXXXI (1990), blz. 6-11.
Blz. 10: Rijn maakte vóór 1530 een wijde bocht voor Malburgen.

W. de Vries, Claring opghen Praest. In: *B.M. Gelre* XLVII (1944), blz. 1-20.
Blz. 2: Tot 1536 stroomde de Rijn waar nu de Malburgsche Wetering de grens vormt tussen Huissen en Elst.
Blz. 2-3: Over de loop van IJssel op de tegenwoordige grens tussen Arnhem en Huissen
Blz. 5: Rijnloop verlegde zich langs Malburgen.

P.W.J. Beltjes, Geschiedkundige aantekeningen van Gerard Vremdt, notabel burger der stad Culemborg in de tweede helft van de zestiende eeuw. In: *B.M. Gelre* XLIV (1941), blz. 149-172.
Blz. 157-158: 1571, dijkdoorbraak o.a. onder Huissen

R.J.H. Melchers, De Angerense dijkaart uit 1605 en de ontdekking van het Gelders Kerkhof. In: *Med. H.K.H.* jrg. 31 (2006), blz. 95-103.

Ferdinand van Hemmen, Betuwe in 1651 een grote zee. Holthuizen in Huissen: getekend door strijd tegen het water. In: *De Gelderlander* van 18 september 1993.

H.A.P. Eerden, Rivierkaart IJsselkop van ca. 1680. In: *Med. H.K.H.* jrg. 29 (2004), blz. 55-59.

H.A.P. Eerden, De laatste landmark van het Ambt Malburgen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 30

(2005), blz. 145-148.

Ferdinand van Hemmen, *Monumentaal blauw. Een inventarisatie van wielen en wielresten in de Betuwe*. Elst, 2001.

Blz. 132-148; 180-181: Betreft o.a. de kolken van Holthuizen, de Molenkolk en de diverse Bloemen.

R.J.H. Melchers, Waaienpark-plan actueel. In: *Med. H.K.H.* jrg. 22 (1997), blz. 21-22.

H. Chr. van Bommel, Waaien in het gebied Holthuizen. De gevolgen van dijkdoorbraken in het verleden. In: *Arnhem De Genoeglykste* jrg. 16 (1996), blz. 182-196.

Harry van Bommel, *De kolken in Holthuizen*. Arnhem, 1997.

"**Sluisdeuren**" en één steen met inscriptie zoekgeraakt. In: *Med. H.K.H.* jrg. 7 (1982), blz. 127-129, 132.

J.H.F. Zweers, Hoog water in 1751. In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 42-44.

E.H.J. Laurentzen, De oude dijkloop tot 1769. In: *Med. H.K.H.* jrg. 23 (1998), blz. 97-100.

H.A.P. Eerden, Oorzaken van de dijkdoorbraak in 1769. In: *Med. H.K.H.* jrg. 29 (2004), blz. 60-66.

Vaderlandsche Historie vervattende de geschiedenissen der Verenigde Nederlanden vier-en-twintigste deel, ten onmiddellijke vervolge van Wagenaars Vaderlandsche Historie. Amsterdam, 1789.

Blz. 4-9:

Blz. 175-183: 1769, Dijkdoorbraak bij Huissen. Een faksimile van deze pagina's in: *Med. H.K.H.* jrg. 7 (1982).

Verhaal wegens de twee laatste overstromingen, in de Betuwe, de graafschappen Buuren en Kuilenburg, en aangrenzende landen... Rotterdam, 1773.

Blz. 8-9, 10, 27-31, 33-34: Watersnood te Huissen 1769-1770.

N. Boelen-Ranneft, Het dagboek van Jan van den Briel (1768-1771) ingeleid en toegelicht door Mr. A.P. van Schilfgaarde. In: *B.M. Gelre* (1939), blz. 199-246.

Blz. 228: 1769 dijkdoorbraak bij Huissen (zie ook noot 61 en 62 op blz. 246)

P.A.M. Kehl, *Historische schetsen van enige dorpen en kasteelen in de Over Betuwe*. Nijmegen, z.j.

Blz. 111: 1769, 1770 dijkdoorbraken in Huissen.

E.H.J. Laurentzen, De oude dijkloop tot 1769. In: *Med. H.K.H.* jrg 23 (1998), blz. 97-100.

E. Smit, De doorbraak in Huissen in 1769. In: *Med. H.K.H.* jrg. 4 (1978/1979), blz. 140-142.

J.H.F. Zweers en **E. Smit**, De dijkdoorbraak van 1769. Een aanvulling. In: *Med. H.K.H.* jrg. 7 (1982), blz. 4-10.

Aanbesteding Huissense dijk (1771). In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 131.

A.J.M. van Nispen tot Pannerden, De vereniging van geërfden in het ambt Lymers. In: *B.M. Gelre* XLIX (1949), blz. 101-139.

Blz. 9: noot 1. Over het gebruik van de oppervlaktemaat "ronde morgen" in een verdrag uit 1770 over het dichten van de dijk in 1770.

A.F.O. van Sasse van IJsselt, De voormalige hervormde kerk te Herwen. In: *B.M. Gelre* XLI (1938), blz. 213-229.

Blz. 226: 1771, Fredrik II van Pruisen dreigt de dijken bij de enclaves door te zullen steken als aan de uitspattingen van de Waal niet spoedig een einde werd gemaakt.

J.L.L. Taminiau, *Geschiedenis van Elst in de Over Betuwe en zijn R.K. Parochie vanaf het jaar O.H. 690 tot op onze dagen*. Utrecht, 1946.

Blz. 104: 1784, watersnood te Huissen.

Nog meer waterzaken: Leniging van ramp bij watersnood (1855). In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 57.

J.S. van Veen, Lathum. In: *B.M. Gelre* X (1907), blz. 13-42.

Blz. 17: Tot 1775 stroomde de IJssel 500 meter ten noorden van Malburgen

Blz 18: Drususgracht is mogelijk gegraven vanaf Malburgen in de richting Doesburg.

C.W. Vollgraff, De waterwerken van Drusus in Nederland. In: *B.M. Gelre* XLII blz. 3-22.

Blz. 21: Over de loop van de dijk langs de IJssel tot de Rijn bij Malburgen tot 1906.

Huissense haven (1912). In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 155.

H.W.J. Derksen, Winter van 1799 was ontzettendste, die ooit de Over-Betuwe teisterde. In: *De Gelderlander* van 11 februari 1954.

G.P. van der Ven, *Aan de wieg van Rijkswaterstaat*. Zutphen, 1976.

Blz. 8-9, 23, 25, 296, 323, 326, 328-330, 332-333, 360, 361 en 364: Huissen.

H.A.P. Eerden, Pannerdensch Kanaal 300 jaar. In: *Med. H.K.H.* jrg. 31 (2006), blz. 145-152.

Rein van Berkel, Verteringen in het café van Gijs Albers in het begin van 19de eeuw. In: *Med. H.K.H.* jrg. 41 (2016), blz. 45-47.

Betreft uitgaven bij het verzwaren van de dijk in 1805, 1813 en 1814.

"Rampenplan" uit 1867. In: *Med. H.K.H.* jrg. 18 (1993), blz. 101-102.

Verzwaren Rijnbandijk (1868). In: *Med. H.K.H.* jrg. 28 (2003), blz. 165.

Snippet.

H.W.J. Derksen, Het gekreun van het ijs is als een alarmkreet, die langs de dijken gaat. In: *De Gelderlander* van 10 februari 1954.

F. van Hemmen, Bewoners knokten eeuwenlang tegen water en ijs. De Brouwketel, eenzame Huissense voorpost in uiterwaarden. In: *De Gelderlander* van 7 september 1991.

H.W.J. Derksen, Het Overbetuwse volk heeft zijn verhalen over de barre winters. In: *De Gelderlander* van 9 februari 1954.

G.A.M. Beekelaar [ed.], *Gelderland tussen 1840 en 1850. Rapporten, verslagen en andere stukken omtrent de toestand in de provincie Gelderland, opgemaakt door de gouverneur in de jaren 1840-1849*. Hilversum, 1997.

Blz. 30: 1841, inzet dijkmeester Putters i.v.m. dreigende watersnood

Blz. 88: 1844, verbetering Nederrijn bij Malburgen.

A.J. Vink, *De uiterwaarden onder Huissen, Angeren en Doornenburg beschouwd in hunnen vroegeren, tegenwoordigen en toekomstigen toestand, hoe ze beheerd worden en hoe ze beheerd moesten worden. Een wenk voor alle geërfden in die polder*. Arnhem, 1875.

A.P. Demon, Jutten in Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 14 (1989), blz. 85, 90-92, 148.

F. van Hemmen, Koningin prijst Doornenburgers. Betuwe in 1926 op het nippertje aan ramp ontsnapt. In: *De Gelderlander* van 8 januari 1994.

Betreft o.a. het optreden van burgemeester Helmich en de toestand van de dijken onder Huissen.

J.R. Mulder, L.J. Keunen en A.J.M. Zwart, *In de ban van de Betuwse dijken. Deel 5 Malburgen. Een bodemkundig, archeologisch en historisch onderzoek naar de opbouw en ouderdom van de Rijndijk te Malburgen/Bakenhof, Arnhem*. Wageningen, 2004.

R.J.H. Melchers, Rapport over Malburgen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 29 (2004), blz. 103-104.
Bespreking van bovenstaand boek.

1926: Huissens watersnood Malburgen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 9 (1984), blz. 57.

H.W.J. Derksen, Hoog water ca. 50 jaar geleden. In: *Med. H.K.H.* jrg. 5 (1979/1980), blz. 162, 184.